

MEDIKALISERINGEN AF HOSPITALET

”Før det XVIII århundrede var hospitalet i det væsentlige en institution som ydede hjælp til de fattige. Det var på én gang en institution, der udførte en adskillelse og en udelukkelse. Den fattige havde som sådan brug for hjælp: som syg var han bærer af en sygdom, som han risikerede at sprede. Kort sagt var han farlig. Heraf hospitalets nødvendige eksistens, både for at modtage dem og for at beskytte de andre imod den fare, som de fattige og syge repræsenterede. Indtil det XVIII århundrede var den ideale figur for hospitalet altså ikke den syge, den, der skulle behandles og helbredes, men den fattige som allerede var døden nær. Det drejer sig her om en person, som har brug for en materiel og spirituel hjælp, som har brug for at modtage omsorg i den sidste time, og den sidste nadver. Således hospitalets væsentligste funktion [...]

”Hospitalet og medicinen var altså indtil midten af det XVIII århundrede to adskilte domæner. Men hvordan blev hospitalet ”medikaliseret” og hvordan er vi nået frem til hospitalsmedicinen? Hvordan kom denne forandring i stand?

”Den væsentligste faktor i hospitalets forvandling var hverken en bestræbelse på at indvirke positivt i forhold til den syge eller sygdommen, det handlede snarere om at afskaffe hospitalets negative sider. Hensigten var derfor ikke at medikalisere hospitalet i første omgang, men om at rense det for dets skadelige virkninger i form af den uorden, det i sig selv fik promoveret. Ved 'uorden' skal her forstås de sygdomme som disse anstalter kunne påføre de indlagte personer, med risikoen for spredning ud i byen, hvor hospitalet befandt sig. I den forstand var hospitalet et konstant arnested for social og økonomisk uorden.

”Hypotesen om hospitalets ”medikalisering” af hospitalet som følge af en bestræbelse på at eliminere den uorden det selv skabte, bekræftes af den kendsgerning, at den første store hospitalsorganisation i Europa bliver til i det XVII århundrede, først og fremmest på de maritime og militære hospitaler. Udgangspunkt for hospitalsreformen har ikke været det civile hospital, men det maritime hospital som kilde til økonomisk uorden. Den ulovlige handel med varer, ædelstene og andre sjældne materialer som stammede fra kolonierne organiseredes faktisk fra dets lokaliteter. Smugleren udgav sig for at være syg og blev bragt til hospitalet lige så snart han kom i land. Her skjulte han genstandene, og undgik dermed toldens økonomiske kontrol. De store maritime hospitaler i London, Marseille eller La Rochelle blev på denne måde steder for en kæmpe smuglevirksomhed som told- og skattemyndighederne protesterede imod [...]

”At de maritime og militære hospitaler blev modeller for omorganiseringen af hospitalsvæsenet, skyldes altså en stramning af de økonomiske forordninger som følge af merkantilismen. Men det er lige så vel fordi menneskets værdi blev helt bogstaveligt større og større. Det er nemlig en tid, hvor dannelsen af individet, dets kunnen, dets evner, begyndte at have en pris for samfundet. [...]

”Disciplinen udgøres af den samling teknikker magtsystemerne anvender med henblik på at få gjort individerne til singulært enheder. Denne individualiserende magt benytter sig af et mægtig instrument: *undersøgelsen*. Som uophørlig klassificerende overvågning, gør undersøgelsen muligt at inndele individerne, at dømme dem, at vurdere dem, at lokalisere dem, og at udnytte dem maksimalt. Igennem undersøgelsen bliver individualiteten da til et element i magtens udøvelse”.¹

---

¹ Uddrag fra ”Hospitalets inddragelse i den moderne teknologi”, konference som Michel Foucault afholdt i oktober 1974 i et kursus for socialmedicin på universitetet i Staten Rio de Janeiro. In *Dits et écrits*, T. III, p. 511 og følgende. Oversat LH